

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:

на цілий рік	24 К
за пів року	12 К
за чверть року	6 К
за місяць	2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до
долярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо русне ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Причини безплодності нашої „народної праці“.

(Надіслані замітки).

Сими днями говорено в „Ділі“, у кількох статтях ріжких авторів, про застій у нашій літературі. Застил сей стверджено фактами і наводжено ріжні, менше, або більше оправдані причини. Іменно: байдужність загалу до книжки, до літературних творів; безпощадність і некультурність наших критиків, призирство до своїх письменників — а через те знехочта іх до літературної праці і т. д.

Звернено отже увагу на дрібку лиха, а промовчано що найважливіше — головну причину усього лиха взагалі.

Як серед садка розкладається в корках падлина і занечищує воздух в цілім садку невиносимим сопухом, так, що й почали обминають сей сад і пішні цвітів не розвивають ся та вянуть, то не можна винувати за се цвітів. нічі, бо они тут не винувати. Тут головною причиною лиха є падлина, що там занечищує воздух.

Подібні проявлені, які затроюють у нас воздух серед суспільності, що від того вянуть цвітів, а почали утікати здалека — бачимо і між нашою суспільністю і від того все лихо.

Від сего застій не лише в культурному нашому життю, отже й в літературі і в мистецтві, але також за полі народної просвіти, на полі економічнім, політичнім взагалі на усіх царинах нашого суспільного життя.

Бо се, що у нас називася „розвростом національної і політичної свідомості, вчучуваний і великий поступ на полі просвіти і економічнім“ — за останні десятки літ — се мізерія, дуже незначний вислід дотеперішньої „праці для добра народу!“

На просвітнім полі робота постуває у нас без належного обдумання, дорівочно і загалом — слабо. Читальні „Прогресів“ з малими виїмками дуже мало причиняють ся до поширювання просвіти і народної свідомості. Неграмотність розвельможлює ся в цілій своїй погубній силі; попит на часописи і книжки — мало що побільшується. А селянин — (з малими виїмками одніць!) як був, так і є ще далі від дійсної просвіти і культури.

На полі політичнім так само. Недостача, політичного освідомлення і вишколення хоч би в найперших підставових основах. І мимо того, що селянство ходить вже громадніше на віча і уміє там викрикувати „славно“, або „ганьба“, — при виборах мало що менше паде руских голосів на чужих кандидатів. А „хрун“ за п'ятки ба навіть корони не переводять ся, і число їх не зменшується, а побільшується! Се потвердили останні вибори до парламенту. Що більше!

При останніх виборах ми переконалися, що у нас наможилось чимало інтелігентних хрунів. На прямір в однім виборчім окрузі, де ставав український кандидат з народ. демокр. партії і поль. граф, повітовий організатор варод. дем. партії, чоловік на становищі з університетським образованням і т. д. допустив ся брудного вчинку, на який хто знає, чи здобув би ся селянин-хрунъ. Сей повітовий організатор під час розгору виборчої агітації він до польського кандидата графа Н. писану оферту, що за певну суму готов він перенести рускі голоси замість на кандидата українського, на польського графа. Але в сім випадку граф був чесним чоловіком і оферту патентованого „діяча“ відослав до „народного Комітету“. І се не відосібнений та не одинокий факт інтелігентного хрунівства.

rottко і спокійно, але п. Левіцький почув якийсь глум у моїх словах і повторив:

— Так, так, пане добродію, ми демократи! Може не вірите?

— Алеж, нане! Я зовсім не думаю перечити.. Ви демократ, однак — не гнівайтеся — ваш найстарший син, здається, вже не великий демократ, бо дуже пильно шукав в архіві шляхотського гербу. Я се знаю.

— То нішо, пане добродію! Він офіцір, у війску що на се дивляться ся... Левіцьких у нас богато, так як у Німців Міллєрів і Маєрів; отже мій Генка думав, що воходить із шляхтичів Левіцьких. Але я ретельний демократ, гербу не шукаю.

— Не сумніваюся — відповів я спокійно, однак п. Левіцький мимо того глянув на мене з недовірою.

— Бо то, знаєте, пане добродію, часи тепер інші і що винні значать давні титули: князь, граф, барон, — глупота людська тай годі! О, чекайте, пане добродію, я вам покажу, на що тепер шляхта війшла.

Пан Левіцький взяв з бюрка якусь брошурку і подав мені.

— Подивітесь ся: є цінник досьєвідної стації гідівлі картофелі в західній Галичині. То знамениті, пане добродію! чого вже люди не видумують! Читайте! ріжні роди картофель названі Остою, Доленга, Заглоба, Кармазин, Корчак, Пяст, Тулима, Баторій, Лех, Кракус, Боньча, Лелія, Венява, Корвін, Гоздава, Лешок блай, Земовід і т. д. Як же то вам подобається? що, не пишне се? Були колись

А на економічнім полі? Не відрадніше! Фінансові інституції з виїмкою „Дністра“ і „Щадниці“, розвивають ся від великих до найменших досить пinya, слабо, а до того що дуже далеко, аби висвободити наше селянство від лихварської язви, з кітів житівських п'ялок. Хліборобські спілки зі своїми союзами приносять селянам розмірно мало хісна.

Не висикують їх вправді посередники на місці (і то в часті), то висикують майже так само гуртівники на віденських і пражських торговицях. Крамарство у нас зовсім не розвинене. І так на кождім кроці.

А тимчасом діло у нас же робить ся. Праця „кіпить“ і здається, що робота у всіх напрямках іде живво і то робота щира, звичайно, як для себе, що й до того на ідейнім підкладі. І праця взагалі докладається до всего таки чимало, а чому ж се такі марні маловартні, незначні висліді і тої праці? Чому ся праця так малоплодна, яка причина сему?

Окрім богатою інших причин, як малоплодність і необразованість нашого загалу, необдуманість і т. д. в головною причиною малоплодності нашої праці на усіх полях нашого народного життя — падлина, що затроє страшнісю воздух серед суспільності.

Сюди падлина — так зване фаміліяниство — „кліки“, фаміліярия протекційність.

Не маємо на думці партійності. „Кліки“ фамілійні повторилися в самих партіях, а особливо в партії нац.-демократичної, які члени захопили в свої руки усі наші інституції і змонополізували в себе „народну працю“. І тут розкладається та падлина.

Хто має очі і дивиться на наше життя,

виходить у Львові що днів крім неділі і руских свят о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукою видається лише на попередній засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від по та. — Оповістки звичайні приймаються ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіслані“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

сей не вникаючи глибше, бачить, як то іде у нас по усіх народних інституціях в столиці і в краю.

(Конець буде).

Ще про долю народних учителів.

Здавалось би, що по учительських віках повітових і міських імпонуючім вічу країві справа матеріальна учителів повинна була вже досить виплисти на „чисту воду“ — однак, на жаль, голос п. посла Кшечуновича в 12-ім числі „Gazet-и Narodow-ої“ старається її спровадити своїми виводами на ще гірші цоплутані машиніці.

Вп. п. посол повинен знати, що та сама справа інакше виглядає в оцінку інтересованого зі сторони практичної, а інакше на ню мусить глядіти Вп. п. посол зі сторони теоретичної.

Тому вибачить п. посол, наколи я вискажу свій сумнів, чи між учителями міг найти ся такий, котрий би узував що: „ich (учителі) pobory mogą być niższe od poborów urzędników, bo mając więcej wolnego czasu, mogą swój byt polepszyć pobiocząc zajęciem jak np. lekcyami prywatnymi, a już dzisiaj nauczyciele, którzy są ożenieni z nauczycielkami, mają się wcale dobrze.“

Належу до тих „щасливців“, котрі в конечності маю приватну лекцію, плату 30 К місячно. Увірюю однак п. посла, що се лекційне попіщене затроє мені жити в двадцятьсім році моєї служби; божі чи се не сором для краю, щоби учитель, що орудує останком здоровля, в цілі запевнення сякого-

Пан Левіцький був очевидно вдоволений.

По хвилині слуга внесла „почту“ в містечко і положила на стіл перед паном.

— Там — каже — чекає післанець, що принес казети і має інтерес до вельможного пана.

— Чого хоче?

— Не знаю. Жінка ему хора, то певно...

— Нехай зачекає! відповів пан дідич і кинув оком на новинки в часописі. — Ов, справді? — скрикнув здивовано. — Полковник Штайнберг дістав шляхотство: Edler von...? Знаю їго, пане добродію; ще рітмайстрам служив при уланах в нашім місточку! Шо ми нераз вилили у веселім товаристві! Прошу вас: Edler von... но, но! І цікавий я, за що?

Я усміхнувся незначно на таке здивоване пана Левіцького.

— Очевидно за якісь заслуги — замітив я від нехочу.

— За які заслуги?

— Не знаю.

— Отже він тепер шляхтич?

— Шляхтич.

— Но, но! Нема то, як при війску! Помалу, але тим певніше можна всого дослужити ся.

(Конець буде).

Шляхта картофляна.

Був я в Пустополі на комісії. Там двірський парубок, мабуть на приказ властителя села, п. Левіцького, почав орати загін Івана Сороки а Сорока, не богато питаючи, убив парубка по короткій сварці. Отже треба було для суду ще дещо розвідати, оглянути місце злочину і т. п. Уже другий раз був я тут за сим ділом.

Вертається панівський двір. Знамок властителя Пустополі, пан Левіцький, побачив мене в подвір'ї і запросив дособе „на хвилинку“ мені треба було його дещо розпитати, до того на дворі був мороз, я перемерз, отже й вступив я до двора.

Пан Левіцький оповідав страшні ріči про злі часи і трохи не завидував мені, скромному урядникові. Я потакував ему мовчкі і спокійно пив добре угорське вино, яким мене почестував мимо зліх часів.

— Що вам за біда! — говорив він майже в пересвідченем. — Прийде „перший“, пане добродію, гроши в кишеню і цілій місяць маєте спокій! А в нас, гречкою, не так: нема „першого“, нема певності.. Прийде злива, град.. і все пропало! А жити треба і занадто скромно не можна. Хоч ми демократи, але самою картофлею і квасним молоком жити годі і часом впадає гостій приняти.

— Се правда — Відповів я цілком ко-

греці і римські боги та цісарі: Амор, Гектор, Кастро, Неро, — а нині они „війшли на пис“, і сьміявся весело.

Були колись королі Плат, Лешок, і шляхтич: Заглоба, Боньч, Остої, Корчак і Доленга. — а нині так називається картофля!.. Се пишне!

З Лехів, Пястів і Баторії можна робити горівку; Заглобами, Корчаками і Доленгами можна кормити худобу, а всю ту

такого удержаня трох синам в школах поза дном, послугував би ся аж приватно лекцію? Чи кождий учитель може мати лекцію? Чи побережник п. посла або й навіть офіціаліст запевняє своїй дитині прив. лекцію? Чи вкінці не покриває румянець стиду мого лица на згадку, що мушу мати свою лекцію? Сей румянець мене пече, бо уважаю его за величні для краю, а для мене се отверта могила, котра о кільканайцял літ скорше замкне мене з початком отрічня і боялю, що я не будучи в можності зі своїх службових поборів дати своїм дітям способу до життя, мусів з пониженiem особистої гідності свое жити вкорочувати систематично з повною съвідомостю.

Тепер переходжу до женячки з учительками, котру оцінюю теоретично, бо на щастє мое і моїх дітей не єсм оженений з учителькою. — Стикаючись з супружествами учительськими, чую обопільне нарікане, і так: муж жалується, що не має на час звареного спідання і обіду, що якість харчу приладженої невивченю а однак дорого платною служницю відчуває (катар жолудка), що єго дрібні діти полішенні зі служницю наражені на каліцтва, та набираються ся небажаних шкідних норовів — а жена-учителька нарікає кроме сего на перетяжень, бо яко мати, гаадина а до того учителька, сим тром обовязкам не в силі дати ради і з твої причини от хоч би в вродженого самолюбства сі два перші полагоджую коштом третього.

Чи ж в таких відносинах школа не терпить? чи ж не вкорочує ся жите тих супруг?

Завірюю п. посла, що наколи би муж учитель міг зі своєї платні удержати родину, то в нашім краю супружество учителів з учительками належали бы до війків, бо кождому учителеві добро єго дітей, їх виховані з здоров'єм родини цінніші би були, ніж марний заробок єго жени, з котрого половину бере служниця, а другу звичайно лікар.

З дальших розумований виджу, що п. посол має велику охоту задержати систему платні місцево-класову, так зненавиджену і поборювану загалом учительства задля єї якої несправедливости.

До знаних в сім предметі аргументів потзволю собі докинути ще один, на котрий до тепер прилюдної уваги майже не звертано. Маю ту на гадці працю учителів з видловим існитом занятіх науканем в двох найвищих клясах школ 5- і 6-класових, та їх побори.

В III. клясі плат, засаднича платня виносять 1300 К, 1500 К, 1700 К, а в школах видлових без огляду, чи школа в даній місцевості зачисляє ся до III., чи до II. кляси платні побирають учителі видлові 2100 К і 2300 К. Хотій праця учителів при школах 5- і 6-класових є о много тяжша і більше деноночна, бо ті самі підручники треба вичерпати в двох літах, від учителів школ видлових, котрі вичерпують той самий научний матеріал в трох літах, то ріжниця в платні виносять: 900 К, 700, 600, 500 і 400 К.

Ба, що даліше: в III. клясі плат учитель без іспиту видлового рідко коли, дійде до найвищого ступеня (1700 К) платні, бо той побирають видлові. Знаю учителів, котрі хотій числить вже 25 літ служби, то мимо многократних личних і письменник прошен заношених до ц. к. Ради шк. кр. побирають 1500 К.

І ту несправедливу систему місцево-класову, систему слів, отрічня, зависті хоче п. посол осолодити додатками, котрі розріжнає:

1) stałe dodatki dla nauczycieli, nieożenionych z nauczycielkami, mających więcej niż jedno dziecko, w miarę ilości dzieci,

2) dodatki niezwrotne w razie choroby nauczyciela lub kogoś z rodziny, w razie jakiejś klęski itp.,

3) dodatki zwrotne w ratach w ciągu lat kilku dla nauczycieli, którzy są sytuowani do brze, a tylko chwilowo z powodu choroby lub innej klęski popadli w trudną sytuację."

Чи ж наколи би, (в що не можу увірити) сей проект' п. посла став законом, не кинено би ще тяжшої кости невгоди між учительськими ряди, плодючої систему протекційну, а тим самим зависть, ненависть та очайдуще отрічне — на се лишило відповідь п. послові.

На такі — називім делікатно — жарти, та кекковане в долі учительської тепер не місце!

Учителство вдоволить ся єдино тілько платнію принятю в революціях повічевих, котрої справедливість є вже випрактикована у державних урядників.

Який же дрощами переймаючий скрігіт видав сей відокремлений голос в часі, в котрім речники-посли всіх сторонництв заявились на вічу краєвім за учительськими домаганнями або зрозуміли, що надійшла вже крайна пора здійснення сих домагань, щоби вже раз усунути крайну потребу побічних зарібків і "складаних" супружеств, бо тілько учитель вільний від прикості висхе наведених зміже сіяти поміж люд здорове зерно.

Видловець з III. кл. платні.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Австро-Угорщина.

Сесії краєвих соймів, котрі тепер відбуваються, представляють переважно велими невідрадний образ, бо значна частина соймів пригноблена обструкцією і фінансовою нуждою.

Користну віймку становлять сойми, в котрих перевагу мають християнсько-суспільні сторонництва, а між тими долішньо-австрійський з візиревою управою і значними засобами при низких додатках до податків.

Побіч долішньо-австрійского соймуходить ся поставити горішньо-австрійський, хоч там віспатні німецькі вільнодумці намагаються обструкцією спинити вамірене християнськими суспільниками розширене і обнову громадського виборчого права. Можна однак сподівати ся, що рішуче становище християнських суспільників поборе обструкцію в горішньо-австрійському соймі.

До діяльних соймів належить також педарулянський (Voralberg), сольногородський і тирольський. Взагалі отже в згаданих соймах виявилось ся, що забором австрійского горожанського духа єсть там християнсько-суспільне сторонництво, котре в ниніших часах загального пересилена успішно веде краєві справи.

Який же сумний образ представляють інші кр. соймі? Всюди або обструкція або грізний фінансовий занепад.

Се признає також з величим жалем наявіт головний ліберальний дневник, що в краєвих соймах запанувала загально обструкція на пошесті і наколи сему заздалегідь не зарядить ся то може дійти до сумнівів наслідків. Типовий образ в тім згляді представляє чеський сойм, в котрім німецько-чеський спр довів до того, що всі вародні верстви, і німецькі і чеські стогнути під гнетом невідрадних відносин, а сі відносин крім того відбиваються на бездійності державної ради.

Вправді угодові переговори в ненастаних комісіях посунулися так далеко, що, як висловив ся свого часу б. міністер Кайцль, Німці і Чехи розділені лише паперово тонкою стіною, однак мимо того ніхто не може ще предсказати наконечного висліду сих переговорів, бо крайні сторонництва можуть всю до си виведену будівлю зруйнувати, а всі переговори остануть лише стиртою записаного на перу і великих сум виплачених дист.

Заграниця.

Німецькі вибори до парламенту наслідком переможної тактики правових сторонництв принесли лібералам, зединеним з соціалістами, гірке розчаровання. Не тільки бо не повсюдно ся розвіти т.зв. „чорно-синього блоцьку“, але навпаки крайні частини ліберальних сторонництв втратили майже весь свій стан посідання в користь соціал-демократів, коли тимчасом центр і консерватисти съвітло обстоювали свій стан посідання.

В першім виборі здобув центр 86 мандатів і вийшов тим способом яко найсильніше сторонництво, котре буде відвіданою державного ладу.

Соціалісти здобули в першім голосуванню 64 мандати, але беруть участь в 120 тісніших виборах і осигнули приріст мільона голосів.

Над сими числами повинно поважно призадумати ся не тілько правительство, але всі

монархічні сторонництва ріжних відтінків. Вельми горячо накликує з оглядом на найближчу задачу нового парламенту Nordd. Allg. Ztg до зединення сил і здає ся, що сей голос найшов послух.

Іменно сей півурядовий дневник пише, що „кождий мандат здобутий соціалістами завдачуєтиме они німецьким горожанським сторонництвам, котрі самі носять вину, що червона повінь все заливає. До найближчих задач нового парламенту належить обезпека о руїності держави. Сторонництво, котре вважає себе міжнародним, котре важило ся на случаї мобілізації грохоти загальним страйком, не спосібне встигнути важну задачу. Тому треба звернати бачність на будучину.“

Міністерське пересилене у Франції викликало в поважних і зрілих політичних кругах Німеччини сильне вражене. Вправді президент Фалієр, що в останнім році його урядовання став міністром загр. справ Делькаса се або яко міністер-предсідник взяв керму Франції у свої руки, але покликав таки на його бажане до утворення кабінету його приятеля Планкаре. Вправді отже у Франції нема ще міністерства Делькассе, однак кабінет Планкаре буде виконником домагань і бажань міністра мариніка Делькассе, а се велими поважно вплине на межинародне положене. Не треба забувати, що попередній кабінет повалено задля підзору, що він позаважає на умовою змагав до добрих взаємин з Німеччиною. Заміто також, що новий кабінет, представляючись в палаті, в притиску зазив, що буде дати про армію і флоту, яко „найліпшу поруку миру, щоби бути на поготові на всяких можливості“.

В Іспанії проявив ся знов зловіщий вплив Каналехаса на молодого короля. Воєнний суд засудив був 7 анархістів на смерть за заговор проти короля і грубі звірства під час останнього загального страйку. Каналехас предложив засуджених до помилування, а король помилував їх, крім одного Кукета, що хоч покаранем одного зміти страшні криваві події анархістів. Анархісти і решту білякві загрозили загальним страйком в Барселоні, коли не помилувано також Кукета, а замість, що Каналехас захищав короля повагою правительства від виворотів живів подав ся він з цілям кабінетом о відставку з предложеною просльби Кукета о помилуванні. Таким способом всю одвічальність супроти анархістів звалив на короля! Монарх не міг оперти ся сему напорові, помилував Кукета а після побіди анархістів Каналехас велів собі поручити утворене нового кабінету. Тим способом Іспанія хилить ся зовсім до анархізму, бо уступки перед терором були все почином всякої революції.

Італійско-турецька війна. Після інформації Аг. Стефаньо обсадили вже Італійці остаточно оазу Гаргареш, о яку перед кількома днями зведено так завзятій бій.

З Бенгтазі надходить вість, що 400 Турків заатакувало дні 17. с. м. італійський бльоцький дім. В битві, яка при тім вивязала ся, вбито 29 Турків, а 2 поранено. Слідуючою нощи знова показав ся ворог в силі 600 людей, та коли побачив готовість до борби по італійській стороні, заздалегідь завернув ся. Воєнний корабель „Етрурія“ дав до них кілька пушчних вистрілів і збомбардував одну з точок опору Турків в сій околиці Евзію. — Як з сего видно, перенесли ся тепер воєнні змагання з під Триполісу на західну область, межуючу з Тунісом. Се велич згадуватися, що там головно зосередили ся турецко-арабські воєнні сили, які дістають з Тунісу харч і амуніцію.

Тимчасом італійська флота, не маючи пільвішого до роботи, переглядає чужодержавні кораблі, підоаріваючи їх о контрабанді. Ми вже писали про придерганих італійськими торпедовцями французькими кораблями „Картаго“ і „Манубе“ і про арештовані 29 Турків, що находилися на помості корабля „Манубе“, в яких Італійці хотять бачити турецьких офіцірів. Поки що невяслилось, чи арештовані Турки справді мають щось спільного з війною, але небавом таки мусить вяснитися, бо французьке правительство зарядило в тій справі енергічне слідство. Майже рівночасно придергали два італійські торпедовці російський пароплав „Одеса“, на яким сконфіскували 350 тон амуніції, призначеної для Триполісу.

На промову представника депутатії, радника Дмоховського, який з гордостю зазначив, що Владика йде в першій ряді народної організації Перемищіні, є членом всіх українських товариств і свою участю у всіх національних справах може служити приміром, заявив Владика, що як до тепер, так і в будучині не відкаже своєї участі в народній праці, та всюди буде заступати ся за народною справою, тямлячи, що вийшов з народом для того народу повинен працювати. Опісля подякував Владика за гарну памятку і сердечно попрощав депутатії.

Конець курсу. За тиждень кінчить ся перший шкільний курс. В тім дні роздавати муть съвідоцтва. Пригадуємо українським родичам і школярам, що мають жадати съвідоцтва в українській мові. Українському училиству пригадуємо знова, що не позабудо про свій народний обовязок. Нехай ті три чинники съміло стануть за свої права а справа народна поступить значно вперед.

В справі французьких кораблів „Картаго“ і „Манубе“ — запропонувало італійське правительство французькому, звернувшись до роземного трибуналу в Газі.

Італійці бомбардували місцевину Конюнас на сирийській побережу.

Ворохобня в Китаю. Після донесень „Тімес-а“ положене в Пекіні в останніх дніх дещо змінило ся. Сунятен відкликує свої зобовязання, на які був згодив ся, бо в пересуванні, що Юаншікай змагає до диктаторства. Юаншікай супроти трудності становища Манджурії супроти него. Бувши міністер війни Тіянінг, що перед 3 роками спричинив був упадок Юаншіка, повернув до Пекіну. Юаншікай є думки, що супроти опору ворохобників проти тимчасового правительства Пекіні, найліпшою дорогою було би по абдикації, котру уважає за неминучу, утворене покищо в Тіентсіні осідку правительства.

— Йорданське свято у Відні. Пишуть нам звітам: Заповіджене війскове Йорданське свято у Відні відбулося 19. с. м., задля недостачі місця в руській церкві, в Votivkirche — а саме водосвята на великих сходах перед Votivkirche. Свято наше випало величально. Вирокувало півтора тисяча війска з 24. п. п. Русини, з 37. п. п. Румуни, з 67. п. п. Словаки і з 82. п. п. Угри з музиками. Дано 12 стрілів карабінових. — Взяли участь в святі латинські духовенство війскове в параді і велике число офіцірів. Була заступлена і сівітська наша інтелігенція в досить великім числі. Співав хор однорочників і воїнів з 24. п. п. Цілій Maximilianplatz заповнила віденська публіка.

— Угодові переговори в справі соймової виборчої реформи, що відбувалися передвечера і вчера в соймі, а в яких брали участь представники українського соймового клубу др. К. Левицький, др. Петрушевич і др. Макух др. Король не явився), намісник др. Бобжинський і кр. маршалок гр. Баден і заступники польських соймових клубів, не дали ніякого додатного висліду. Представники Русинів заходили: щоби в склад краєвого виділу входило на будуче З Русинів, яких вибрали би самі Русини, члені галицького сойму та щоби урядуючи заступником краєвого маршала був оден з Русинів, членів краєвого виділу. Дальше поставили Русинів засадниче домагання, щоби в соймі утворено руске національне представництво в формі нац. курій після § 10. моравського і буковинського краєвого статута. По довшій дискусії згодилися Поляки на руського заступника маршала і на те, щоби у краєвім виділі засідало 2 членів Русинів, з яких одного вибирала би руска соймова курія, а другого повний сойм. При обговорюванні справи забезпечення мандатів по національностям в сільських округах домагання Русинів і бажання Поляків цілковито розійшлися. Українські посли обстоювали 1-мандатові виборчі округи після національного катастрофізму польські посли не відступають від пропорціональності в більшемандатових округах. До порозуміння не прийшло. Нині відбувається дальша конференція.

— Переїзд на православіє. Як „Прикарпатська Русь“ (ч. 672) доносить в триумфом в статті: „Успіхи православія на Лемківщині“, то село „Долгі“ дочерній приїзд Радоцина, якого парохом є москофіл, або як его звідзгадана часопись „старокурсивий українець“ переїхало до одної душі на православіє.

— Русофільство на новій дорозі. З міста пишуть нам: Не знаю, чому досі ні одна з часописей не занотувала великих характеристичного факту участі майже всієї русофільської шкільної молодіжі в йорданських торжествах православної Церкви при Францішканській улиці. А прецінь же і хор православного торжества складався з русофілів, між якими найшлися певно вихованці карапаских бурс, які очевидно за честь вважали собі участь в торжествах „русскої“ церкви.

Із старших русофілів ми бачили також майже всіх в православній церкві; деякі ступали в поході біля представника російського консульства, щоби в той спосіб заманіфестувати свою єдність із російським правителством. Пардували також, як вже було згадано в „Руслані“, сам вождь „істінно-русскої подъременної Русі“ др. Дудикевич в окруженні селян, паструбків і дівчат, із Знесіння! — Свій.

— Істинно-русскої змагання. В нашу редакцію прислано з Петербурга, чи нарочно, чи може й через помилку „Записку представителів славянського Общества“, вручену організ. комітетом першого всеславянського візду суспільного оздоровлення в Петербурзі. Кажемо — прислано нам сю записку може й нарочно. Та ми й без неї знали і знаємо про змагання націоналістично-чорносотенних кругів в справі недовущення рефератів в українській мові спіріч „нарічію“ на сей перший „всеславянський“ світтарний візд і ми давно сьвідомі „справедливого“ відношення російських націоналістичних кругів до наших національних змагань. Українська мова — пишуть в „Записці“ п. Башмакови — ю „современной наукѣ“ то лише язикова „разновидность“ — очевидно великоруської мови, подібно як кашубська ю „разновидності“ польської — отже й годі допустити її на візду, бо в такім случаю треба би допустити й кашубську й мазурску мову. — Се та нібі „наукова“ сторона записки. Але є ще друга, важливіша, а се політична сторона. На візду готові явитися із рефератами „маєвниць“ изъ Галиції і „україноманы“ з

України і „будеть сдѣлана попытка открытия демонстрированія южно-русского діалекта, или, что еще хуже (аж лячно!) искусственно созданного въ Галиции литературного языка („украинского“) въ качествѣ самостоятельного языка отдельной славянской народности. Ог чого налякали ся. Наука, але така, яку признае Башмаков, не знает нашої народности і бойтъ ся єї, як чорт съяченой води, не дивно, що Башмаков просить „Русское правительство“ і „Ея Величество Государыню Императрицу Анну Теодоровну“, як покровительку зїзду, щоби не допустили „украинства“ на съвіт Божий. Га, що робити: в іх руках власть „запрещать“, або „разрешать“, але жити буде наш народ, хоч би ему запечатували україножери дорогу до прилюдности навіть самими печатками. Така вже невмоляма конечність народного житя. Лише нікчемний народ може згинути, а не той, що стремить до житя, до праці...

— Примір достойний наслідування. Померла недавно в Калуши сирота по съвященику, п. Сабіна Кочоровска, записала із своего скромного майна такі легати на народні цілі: 400 К на будову Бурси Р. Тов. Педагогічного у Львові, 400 К на Рідну Школу, 100 К на Фонд ім. Ол. Січинської, 100 К на будову бурси ремісничої у Львові, 800 К на інститут, згідно Монастир С. Василіянок в Яворові на цілі виховання бідних дівчат, 200 К на будову бурси селянської до розпорядності „Народного Дому“ в Калуші, 200 К на будову дому читальні „Прогресіві“ в своїм родиннім селі Підгорках, досі в більшості, завдяки рукою філію-парохові, закащаним. Записи платні найвище до року по смерти покійниці.

— Зима на полудні. В минулім тижні, коли у нас морози доходили до — 20°, шалила страшна буря на морі Середземнім і на Атлантическим океані. В Англії упали тоді величні сніги, почим наступив мороз. Телеграфні получени з Англією були перервані. Морська плавба потерпила в тим часі велика шкода.

— Обструкція соціалістів в міській раді в Градці. Звідтам доносять: Овондінне засідання міської ради тривало цілу ніч. Коли вийшов зі салі референт бюджету, соціалісти домагалися перерви засідання, а що бурмистр спротивився сему, почали незвичайній обструкційний концерт. На салі настав пекольний крик. Соціаліст Понгач промовляв 12 годин, підсумований музикою своїх товаришів. О год. 12. затрубили соціалісти 12 разів. О год. 8. рано с. р. провадили величезний граммофон і при всіляких веселіх єго продукціях промовляв Понгач даліше. Засідання відложене о год. 10:30 рано, слідує засідання нині.

— Приватні школи в Станіславові. Як доносять тижневник „Станіславівські Вісти“, відбулися там днів 16. м. м. заходом „Повіт. комітету шкільного“ численні збори відпороучників укр. товариств і жертвовдаців на українські школи. Зборам проводив адв. др. Майдичевський, звіт з річної діяльності Комітету складав п. Г. Павлюх. Із звіту дізналися зібрани, що комітет не дармавав і хоч в мін. році не ввійшли в житі нові руські школи, то є повна надія, що в сім році буде основана нар. руска школа в Кінгінні-селі. Прибude також приготовляюча класи при укр. гімназії. Комітет в порозумінні з о. мітратом Гордієвським заходився коло засновання шкіл-захоронки для дітей на Майдзлях, але здля недостачі відповідного дому годі було дозвести діло до успіху. Комітет зібрав в році дрібними датками 3.494.53 К, а купони Р. Т. П. принесли 2.500 К. Гроши призначенні на „Рідну школу“ вислано до осередного фонду у Львові, однак в будучині, коли отворяться нові школи, будуть відсилати до Львова лише надважку зібраного гроша. З нагоди 100-літніх уродин О. Ант. Могильницького, автора „Скита Майдичевського“ видано переписні листки Скита, з яких Комітет надіється мати 500 К чистого доходу на „Рідну школу“. По звіті, який прийнято в приданем, вибрано членів Комітету на сей рік і порішено заложити в Станіславові руську 4-класову нар. школу, отворити для руських школярів в польських школах курси рідної мови та історії, засновати при педаг. бурсі підготовний курс до гімназії і т. п. Вкінці годіться згадати, що „Повіт. комітет шкільний“ повстал за почином філії Р. Т. П., та що філія і Комітет ведуть роботу згідно із планом.

— Стрілянина між дітьми. З Відні доносять: 15-літній склепоній практикант Фр. Гебгард стрілив оноді де свого 16-літнього товариша Ів. Пеншовського, котрого однак лише легко

засілив. Опісля Гебгард влучним вистрілом відобрал собі житя. Оба хлопці мали любити ся в одній дівчині, а причиною наміреного убийства і самоубийства мала бути зависть.

— Галабурда в белгійськім парламенті. З Брюкселем доносять: Під час розправи над справою дорожній прийшов оноді до авантурничих сцен. Іменно консерватист Варнессе закинув соціалістам, що туманять народ і здобувають мандати при помочі виборчих надувань. Провідник соціалістів Вандервельде кинув ся з піднесену рукою на Вернессе, Кількох послів хотіло їх розборонити. Прийшло до бійки між соціалістами і консерватистами. Предсідник замкнув засідання. Палата ухвалила включити Вандервельдзого в кількох засіда-

ннях та телеграмів. Сі 300 міліонів телеграм приносять державам майже 240 міліонів корон річного доходу. Телеграми на кількасот слів належать до рідких. Бувають депеші по кілька тисяч слів, а одна була і на 20.000 слів.

Оповістки.

— Стипендії для композиторів. Міністерство просвіти визиває композиторів в Австрії, котрі наміряють подавати ся о артистичну стипендію на р. 1912., щоби внесли подання найвищіше до 1. лютого с. р. на руки своєї країнії власті. Пізніші подання не будуть узгляднені. Подавати ся можуть тільки самостійні композитори. В поданнях треба подати інформації про образоване, відносини родинні і маєткові петенти, про те, як наміряє використати стипендію, вкінці долучити взірці своїх композицій.

— К аліфактійні іспити на учителів шкіл народних перед львівською комісією іспитовою відбудуться дні 18. лютого а на учителів шкіл виділових дні 26. лютого. Речинець до вношения подано до 5. лютого с. р.

— Іменовання. Президія гал. країнської дирекції скарбу іменувала податковими управителями в IX. ранзі податкових офіціалів: Ал. Лельгоферс, Ем. Ворика, Фр. Глісту, Вол. Борковського, Едв. Шлієля, Каз. Каміньского, К. Давидовського, К. Барана, Ст. Костянського і Й. Бедрінського; надала системізовані посади податкових офіціалів в X. ранзі податковим офіціалам ad personam: Людв. Ульрихові, В. Нартовському, Мар. Біберові, Р. Губачкові, Фр. Бадецкому, Із. Кірнерові, Бол. Мікулі, Ст. Старкевичові, Евг. Літінському, Л. Остерпові, Ст. Мацшевському, Р. Ленгардові, Й. Санковському, Бол. Топольському, Й. Еберлеві, Й. Підгорському і Ів. Оберцові, та системізовані посади податкових асистентів в XI. ранзі податковим кворум асистентам ad personam: М. Стріблові, Ст. Пшибішевському, Ів. Шкльницькому, З. Міллєрові, Р. Бенясові, Вл. Вуйцікові, Л. Жолкевському, Ст. Крупницькому, Р. Вітошинському, В. Згудові, Юл. Ганусові, Вл. Пастернакові, А. Куриловичеві, Ст. Япанові, В. Чиркові і Ад. Антоневичеві; вкінці іменувала податковими асистентами в XI. ранзі украліфікованих підофіцірів: сержанта 20 піхоти М. Дренга, тят. вахм. Жандармерії Фр. Коссовського, сержанта 11. баталіону піонерів Ст. Яворського і рахункового підофіцира I. кла. 40. п. п. Вл. Адамчика, провізоричних податкових асистентів: Р. Кулєцького, Ф. Ковалика, А. Гавського і Ал. Махніцького, та податкових практикантів: Фр. Урбанського, Вл. Даровського, Т. Фіялю, Ів. Губера, К. Маркевича, Вол. Фіцаловича і Е. Мусяла.

— Смовбийчий замах на гробі сина. З Сулавічи доносять, що мати В. Гречула, ученика, котрій виконав оноді замах на проф. Мокранського, а опісля сам застрілив ся, хотіла дократи самоубийства з жалю за сином, котрій утримував себе і єї з лекцій, пішла на гроб, обляла себе нафтою і підпалила. Горючу старушку уратував цвінтарний сторож Манолі, що в час надбіг на крик нещастию і прикрив єї снігом. Мимо сего однак нещастлива мати тяжко попарила ся.

— Вісім жертв нападу опришків. З Варшави доносять про страшний напад опришків в селі Божевці, півтретя милі від Варшави, якого жертвою упала ціла жідівська родина. В тим селі стоять під лісом дві хати. В одній мешкає побережник, в другій писар і касир сего ліса, жиди. Однішної ночі впalo до мешканця побережника трех уоружених опришків, звязали їго і жінку, заборонивши їм кричати під загрозою смерті. Тимчасом інші опришки впали до сусідньої хати, в якій мешкав касир і писар з численною родиною. Звідтам дали ся небавом чути плачі і крики о поміч, а по хвілі все утихло. Побережник лежав звязаний через цілій день і аж над вечором повідомив людів в селі про цілу подію. Коли надбігли селяни, представився їх очам страшний вид. На постелі і по кутах двох кімнат лежало в ріжких позиціях в калюжах крові 8 осіб, в тім троє дітей помордовані в страшний спосіб. Сего страшного нападу доконали опришки без сумніву в цілі грабежі більшої готівки, яку сподівалися ся найти у касира за продане дерево. Чи і яку суму опришки забрали, досі не означено. По опришках загинув всякий слід.

— Перший засуд в справі крадіжій на Ясній Горі. Окружний суд в Піотркові розслідував справу братів Вінтарів, обжаловану о перевозуванні украдених монастирських дорогоцінностей. Іменно, знаючи про доконану крадіжку, переховували они у себе в Кеджині частину украденої суконки, котрі найдено у них під час трусиці. А що они давали неясні зізнання що до набуття тих річей, проте їх арештовано і відставлено до вязниці в Піотркові. Одні відбула ся розправа; Март. Вінтарка засудив суд на 1 і пів року тяжких робіт, а єго брата Йосифа увільнив.

вераторській публічній бібліотеці — бібліотекарі. Більш ніде не буваю: бо ніколи. Требаж Вам тепер знати, що я диаметрально розходжуся з Костомаровим як на самому розумінні, що таке єсть історія, так на козацтві, на церкві, на міщанстві, на мужнітві і на панстві. Ми написали історію про дна народи-антіподи. Усі прихилились до моого погляду, дарма, що написано тільки два томи (50 печатних аркушів), а мусить бути всіх томів аж дев'ять. Шкода Вашого заходу коло перекладу костомаровських літератур з найбільш українських. Вони свідчать як не треба писати історію. Нехай Вас не дивувати: як в нас наукова або нічого не робить, або робить великий поступ на перед; а Костомаров, задоволений тим, що до его книжок кинулися нетямущі люди, на се заднє. Люди тямущі в нас навіть за історика не вважали Костомарова, та людей тямущих на світі нельма мало. Тим і ширилось ім'я Костомарова проміж нашою публікою, а тепер — годі! Се я не тим таке кажу, що я автор Істории нового духу, а тим, що дух сей давно в нас був, тільки що міні випало появити его. Тут мої заслуги не багацько, все одно, як не багацько заслуги має секретар Академії Наук як спише в рефераті все, про що академики бесідували.

Ще ж одну книгу печатаю: *Хуторська філософія* и удалена я отъ свѣта поезія. Се широкий погляд на історію російської словесності, котра нехтувала українською, а тепер мусить посунуться, так як колись було сказано ляхові: Попсунься, ляше, най русин сяде. Самий епиграф покаже, яка се книга. Ось який: „Камень, егоже небрегоша виждущіє, той бысть во главу угла. Отъ Господа бысть сіє, и діво есть во очію вашею“. — Вийде через місяць; аркушів буде з 20.

Оце бяй Вам послав, та сержуєсь на Барвінських¹⁾, а за що, самі знаєте. Не гаразд так Галичанам из нами чинити. Ми до вас из ширим серцем, а ви з кривдою. Се нам вельми огидно!

П. К.

Листопада 28.
С. Петербург²⁾.

Р. С. Ще забув сказати. Ніхто ще так не зневажав Ляхів, як я; от же варшавські ляхи вельми вподобали мою книгу (1-ий том). Другий том ще гірш ім допече, та знаю що другий вони будуть носити з хати до хати: дивись дивись, що написано! Є там таке, що вельми вони вподобают.

Лагоджуясь додому, а потім у Київ, а з Києва до Львова, а зі Львова до Познаня, а там подивлюсь, чи далеко до весни, бо весну хочу пробувати в домівці: ніде такої красної весни немає, як у нас у хуторі Моторнівці, нігде!

Про Данилевського знайте, що се великий проноза і се він або вмаслив, або обманув німця якогось. Такі речі в нас робляться раз у раз. Я хотів прочитати его роман у журналі, та ніяк не зміг: бо чоловік зовсім недолугий, и Україну він так знає, як усякий фертик, которому діло до всего, чого ему ніякий професор не втвркмачить. Уже коли Гоголь і Костомаров не тямili України зато Данилевський! Курка, що кудкудахас на хуторі більш бік сказала правди про Україну, коли була письменна!

XXXV.

Любий друже Олександре!

Колиб розумів я Вашу кривду, а не Бодареву, то як не писав би до Вас, таємо саме, як до него не пишу. Не раз Ви мене пневняли, що він даст міні справозданне, що его листи до мене не доходить; от же він як мовчав, так и мовчить. То вже міні якось і сме имя Барвінських стало немиле.

Ще незнаю, коли іхатиму через Тернопіль, а як іхатиму, то завитаю ѹ до Вас, до того бурмистра Кузьминського. Оце вже 2-й том Істории вийде через 2 дні, 12-го декабря у світ, а Хуторську філософію, мабудь, дочекати з хутора: бо кутю істи мушу дома и слухатиму там колядок. Усі вже хуторянин поскачали за мною, а я за ними ще гірш. Се така буде Хуторська філософія, що візьме історію від Одама й Єви тай перевернене дечого багацько в нашій и російській словесності. Аби тільки ії не завертано

чи не зупинене, дак Галичанам буде що кати про себе и про окремній світ.

Широ прихильний до Вас

П. Куліш.

1874, дек. 10.

Не маю тепер часу посыпрати книжки, а як буде Димет у Київі, дак подам через его гостинця. Николи й дихати — не то що!

XXXVI.³⁾

Я писав до Вас, любий друже Олександре, та мій лист не дійшов, як бачу. Думав був сам іхати до німців, та й не скотілось, як настала весна. Хиба в осені вже пойді.

П. К.

XXXVII.

1875, дек. 20.

Моторнівка.

Я писав до Вас, любий друже Олександре та, мабуть, лист загублено, не подавши на почути.

З прискиночка oddайте гроши на альманах хоч и безворотя.

Про Шевченка з моих листів повибираєте, тільки ве кажіть, що се від мене, бо може я що написав и не до ладу.

Посилаю для альманаха⁴⁾ Иродову Мороку, коли годитиметься. Вона ще друком у нас не объявленна и не хутко объявить ся. Прошу московського объяснення не перекладувати українською мовою и, коли се буде в вас дивно, оговорити від редакції, що автор так прислав и бажав, щоб печатали без переміни.

Хуторська філософія може вийти тільки після 3-го тому Істории В. Руси, котрий тільки що починає печататись.

Хапаюсь писати через те, що зараз ідуть на почути. Бувайте здорові и Господеві милі.

Широ прихильний до Вас

П. Куліш.

Постараїтесь, щоб у буковинському альманасі не було нічого комуністичного, бо комунізм — дурниця. Та нехай не ляюти Москвщини або руського правителства, ато не будем нічого посилати до Галичини. Лайкою вічного не візмеш. На лайку ж и розуму и науки не треба. Усяка баба вуміє виляти всякої царя и найкращий уряд. Пора вже се покинута.

¹⁾ Куліш сердивсь, що не діставав листів і звітів від моого брата Володимира, але в дальних листах впевнився, що не було причини й одобрухавсь. — Ол. Б.

²⁾ Лист сей з 1874 р. — Ол. Б.

³⁾ Лист без дати, але з весни 1875 р. — Ол. Б.

⁴⁾ Тут мова про буковинський альманах „Руська Хата“ (1877), которому дав фірму Д. Млака, а я его ладив. Брат мій Володимир займає тільки переговорами з печатнею Тов. ім. Шевченка. — Ол. Б.

Телеграми

з дня 23. січня.

Будапешт. (ТКБ). „Уг. бюро коресп.“ доносить в Відня: Цісар приняв вчера на одногодинні послуханю міністра гонведів Газая, котрий реферував про справи зі свого круга діланів.

Сараєво. (ч. пр.). При оголошенню обмеження числа съяв в катедральнім костелі католіцкім прийшло до крикливих демонстрантів (?).

Будапешт. (ТКБ). В мешканю робітника фабрики возвіз Катона найдено его жінку і дві дочки, 6- і 7-літніх неживі, повішені. В оставленім листі пише Катона, що выбрала смерть для себе і для дітей тому, щоби муїзви, що мав таку малу плату, улекши: и жите.

Вже вийшла брошуря п. з.

В обороні правди і чести,

відповіді радн. Двора Ол. Барвінського, д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковея на напади „Діла“. Стор. 99. 16-ки. Ціна 50 сот. Набуті можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок число 10.

Філософ-математик гладає лекції у Львові
Ласкаві зголосення приймає Редакція під:
„Філософ“.

Гала окázíjna Doroteum у Львові

лише при ул. Ліндого 6

(бічна Коперника)

продажає в вільної руки без

Ліцензії

вживані і нові меблі, що походять із спадщинах, конкурсних мас, з ліквідації і з приватних домів чи то з гітчини повдовіння, пе ренесення, війду, або інших родинних відносин. Тепер в такі предмети дешево до набуття: 2 фортепіани, кілька італійських і сальонів, бюрів і кавацелярійні уладження, уладження музичних покой кавалерійських, шафи на книжки, бюрка, бібліотеки, крісла, креденси, столи, отомани, софи, канапи, зеркала, лампи, годинники, перські і інші дивани, портиери, тири, образи, мідорити: старинності, мебліки, порцеляни, огнетрієві каси, машини до писання, машини до питья, мосажні меблі, зеліні, бляшані, як і загалом уборові уладження по дуже низких, аж до здивовання цінах.

ЗАМІТКА. Відпродуючим своїх домових уладження платимо найсолідніші ціни, полагаючи заміни, виміни та переховання —

ДОРОТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6 (бічна Коперника). Порозуміння з провінцією листово.

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Джістер“ в р. 1895 на підставі закону о створиціях в р. 1873.

Одівальність членів обмежена до подвійної висоти удилу.

Цілою Товариства є уділоване кредитом своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без постручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуночі.

Кonto в Шадниці почтовий ч. 35.527. Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,153.745— Уділи членські К 313.337— Позички уділені К 3,810.183—

Канцелярії Товариства отворені перед полуночю.

!!!Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною краєвою і видавний накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник А-ра Богдана Барвінського п. з. „Оповідання з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-довим папері і 2 макети. В гарній полуночній opravі коштує всого 2 K 20 c.

Сей підручник в першім підручником рідної історії для руских середніх шкіл і дає шкільні молодежі вперше в повний образ нашої буваліщини. Писаний так, що надається не лише для учнів історії I. класів середніх шкіл, але при недостачі іншого підручника й для учнів історії високих класів, для руских відділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і відділових учителів.

Надається він до науки в дівочих та хлопчики бурсах і інститутах, а із за своєї приступності також для наших читальень, для селян і міщан. З хіном може почитувати ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обсмистих книжках.

Історичні причини і т. д. Ц. Львів 1909. мал. 80 ст. X+94. — Ціна 1 K 50 c.

У Львові набувати можна в „Кнагарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

РЕВУН

сатира Осипа Маковея з образками Струхманчика

коштує в Кнагарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 K (з початковою перевіскою K 20 c.)

Розклад їзди зелізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний двірець з:

рано	перед	по	вечер	в
пол.	пол.	пол.	ночи	ночи

<tbl_r cells="5" ix="1" maxcspan="1" maxrspan="1